

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Правління
ПАТ «А-БАНК»

Н.А.Малихіна

“ ___ ” _____ 2014 року

Р І Ч Н И Й З В І Т

**ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»
(ПАТ «А-БАНК»)**

2013 рік

Примітка 1. Інформація про банк

Найменування Банку:

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»

Скорочене офіційне найменування:

ПАТ «А-БАНК»

Місцезнаходження Банку:

49074, Україна, м. Дніпропетровськ, вул. Батумська, 11

Країна в якій зареєстровано банк:

Україна

Організаційно-правова форма Банку:

Публічне акціонерне товариство

Опис характеру операцій банку та його основних видів діяльності

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК» (ПАТ "А-БАНК") є правонаступником всіх прав та зобов'язань ЗАКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АКЦЕНТ-БАНК».

ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК» є правонаступником Закритого акціонерного товариства «Український кредитний банк», який є правонаступником прав та обов'язків «Київського приватного банку «Київприватбанк», створеного за рішенням установчих зборів (протокол від 28 травня 1992 року) та зареєстрованого Національним банком України 30 жовтня 1992р., реєстраційний № 127.

Згідно Статуту ПАТ "А-БАНК" у новій редакції, затвердженого Загальними зборами акціонерів від 12.04.2012 року, погодженого Національним банком України 14.06.2012 року (державна реєстрація змін до установчих документів проведена 21.06.2012 року Державним реєстратором Виконавчого комітету Дніпропетровської міської ради за № 12241050017039198) Банк надає банківські та інші фінансові послуги (крім послуг у сфері страхування), а також здійснює іншу діяльність, визначену чинним законодавством України.

Банк здійснює банківську діяльність на підставі банківської ліцензії шляхом надання банківських послуг:

- ✓ Залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб.
- ✓ Відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах.
- ✓ Розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик:
 - ✓ Кредитні операції.
 - ✓ Операції на ринку цінних паперів від свого імені.
 - ✓ Надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі.

Банк має право надавати своїм клієнтам (крім банків) фінансові послуги, у тому числі шляхом укладення з юридичними особами (комерційними агентами) агентських договорів, та надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг.

Банк здійснює діяльність, надає банківські та інші фінансові послуги в національній та іноземній валюті.

Банк самостійно встановлює процентні ставки та комісійну винагороду по своїх операціях.

Національним банком України ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «АКЦЕНТ-БАНК» (ПАТ «А-БАНК») видана 26.10.2011р. Банківська ліцензія № 16 на право надання банківських послуг, визначених частиною третьою статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність». В ліцензії зазначено, що банківські послуги, які є валютними операціями, надаються на підставі генеральної ліцензії НБУ на здійснення валютних операцій. Банк отримав 26.10.2011р. генеральну ліцензію НБУ на здійснення валютних операцій № 16, згідно з якою має право здійснювати:

- ✓ неторговельні операції з валютними цінностями;
- ✓ операції з готівкою іноземною валютою та чеками (купівля, продаж, обмін, прийняття на інкасо), що здійснюються в касах і пунктах обміну іноземної валюти банків;
- ✓ операції з готівковою іноземною валютою (купівля, продаж, обмін), що здійснюються в пунктах обміну іноземної валюти, які працюють на підставі укладених банками агентських договорів з юридичними особами - резидентами;
- ✓ ведення рахунків клієнтів (резидентів та нерезидентів) в іноземній валюті та клієнтів-нерезидентів у грошовій одиниці України;
- ✓ ведення кореспондентських рахунків банків (резидентів та нерезидентів) в іноземній валюті;

- ✓ ведення кореспондентських рахунків банків (нерезидентів) у грошовій одиниці України;
- ✓ відкриття кореспондентських рахунків в уповноважених банках України в іноземній валюті та здійснення операцій за ними;
- ✓ відкриття кореспондентських рахунків в банках (нерезидентах) в іноземній валюті та здійснення операцій за ними;
- ✓ залучення та розміщення іноземної валюти на валютному ринку України;
- ✓ залучення та розміщення іноземної валюти на міжнародних ринках;
- ✓ торгівля іноземною валютою на валютному ринку України (за винятком операцій з готівковою іноземною валютою та чеками, що здійснюється в касах і пунктах обміну іноземної валюти банків і агентів);
- ✓ торгівля іноземною валютою на міжнародних ринках;
- ✓ валютні операції на валютному ринку України, які належать до фінансових послуг згідно зі статтею 4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

Банк здійснює перераховані вище операції на підставі договорів, в яких визначаються права, обов'язки, відповідальність сторін, строки, процентні ставки, інші умови, які не суперечать чинному законодавству. За цими контрактами Банк встановлює розмір процентної ставки в залежності від специфіки операції.

Банк приймає вклади населення, здійснює перекази грошових коштів по Україні та міжнародні перекази, проводить валютообмінні операції, емітує пластикові картки, обслуговує поточні рахунки фізичних осіб та корпоративних клієнтів, надає кредити.

Обсяг грошових переказів в 2013р. збільшився на 50% в порівнянні з 2012р. і склав 882 млн. грн., кількість прийнятих платежів фізичних осіб збільшилася на 49 % порівняно з 2012р. (2013р. - 10403 тис.шт. , 2012 р. - 6967 тис.шт.). Протягом 2013 року Банк продовжив активне залучення клієнтів на дистанційне обслуговування. , на кінець 2013р. діє 44000 активних регулярних платежів. У звітному році почалося оснащення відділень ПАТ «А-БАНК» терміналами самообслуговування . На сьогоднішній день у відділеннях А-Банку встановлено 80 терміналів самообслуговування. У звітному році вдалося збільшити кількість клієнтів-власників карток Gold до 35 тис. за рахунок удосконалення технологічного процесу випуску, а саме переходу на миттєвий випуск карт Gold, впроваджена послуга Callback.

Спеціалізація банку

ПАТ «А-БАНК» динамічно розвивається та надає якісні банківські послуги переважно індивідуальним клієнтам, до 17.06.2013 р. мав статус універсального банку, а з 17.06.2013р. набув статус спеціалізованого банку - «ощадний банк».

Стратегічна мета Банку

Стратегічна мета Банку - стати банком, що найдинамічніше розвивається серед усіх невеликих банків України за рахунок активного залучення коштів на обслуговування

фізичних осіб і досягти одного з найменших у країні показника проблемності активів за рахунок якісного управління ризиками.

Місія Банку - бути надійним банком України, орієнтованим на інтереси клієнтів, надаючи їм якісне обслуговування та пропонуючи інноваційні продукти.

Згідно зі Стратегією ПАТ «А-БАНК» на 2013р. цілями Банку є:

- ✓ збільшення клієнтської бази за рахунок підвищення ефективності продаж банківських послуг та підвищення якості обслуговування клієнтів;
- ✓ підвищення продуктивності праці співробітників за рахунок навчання і витіснення низькоефективних співробітників;
- ✓ беззбиткова робота відділень.

Досягнення максимальної економічної ефективності буде реалізовано шляхом залучення та роздрібного банківського обслуговування фізичних та юридичних осіб, враховуючи такі стратегічні установки:

- ✓ зростання клієнтської бази;
- ✓ диверсифікація активів та пасивів за строками;
- ✓ поліпшення якості обслуговування клієнтів (вдосконалення професіоналізму, скорочення часу проведення касових операцій);
- ✓ збільшення кількості активних кредитних карт;
- ✓ підвищення активності банківської діяльності.

Корпоративне управління – організаційна структура

Корпоративне управління – процес, який використовується для спрямування та управління діяльністю установи з метою забезпечення її безпечності та надійності, а також підвищення її вартості. Корпоративне управління зосереджується на створенні системи важелів і противаг, що забезпечують узгодження інтересів керівництва, акціонерів або учасників, вкладників та інших заінтересованих осіб.

Корпоративне управління на належному рівні вимагає створення ефективних правових, регуляторних та інституційних засад. Існують такі основні форми контролю, для забезпечення належної системи важелів і противаг:

- ✓ Контроль з боку Спостережної ради та Правління Банку;
- ✓ Контроль з боку осіб, які не залучені до повсякденної діяльності Банку;
- ✓ Вертикальна структура контролю за різними сферами діяльності Банку;
- ✓ Незалежні служби управління ризиками, внутрішнього аудиту та дотримання законодавства і внутрішніх процедур.

Такі питання корпоративного управління, як розподіл повноважень, компетенції, відповідальності та функції викладено та розкрито у пунктах даної звітності – «Управління ризиками» та «Управління Банком».

У Банку розроблені та затверджені наказом «Корпоративні цінності», які визнають взаємовідносини між працівниками Банку, формують позицію у зовнішній середі, комунікаціях з клієнтами та партнерами, професійну поведінку та чесність працівників.

Якісне функціонування Банку забезпечує гнучка та ефективна організаційна структура управління (ОСУ), що обумовлює раціональний розподіл функціональних обов'язків усередині банків. По суті вона є **комбінованою**, тому що містить ознаки широко розповсюджених у світовій практиці видів організаційної структури управління:

- горизонтальна (площинна), оскільки в ній виділено лише 2 рівні управління:

- ✓ 1-й рівень – Головний офіс (ГО);
- ✓ 2-й рівень – Відділення.

- дивізіональна клієнто- і функціонально-орієнтована, тому що виділено підтримуючі й бізнесові дивізіони (напрямки), які зорієнтовані на комплексне обслуговування певних груп клієнтів або виконання комплексу однорідних функцій.

В структурі Банку виділяються:

- ✓ бізнесові напрямки, котрі отримують дохід у результаті прямого контакту із клієнтами. Їх на звітну дату,
- ✓ підтримуючі напрямки, що забезпечують необхідні умови, для функціонування інших напрямків діяльності підрозділів Банку, при цьому не вступаючи в прямий контакт із клієнтами. Таких напрямків у Банку 7.

Для підготовки, обговорення та прийняття стратегічних і важливих тактичних рішень безпосередньо під керівництвом Голови Правління функціонують колегіальні органи:

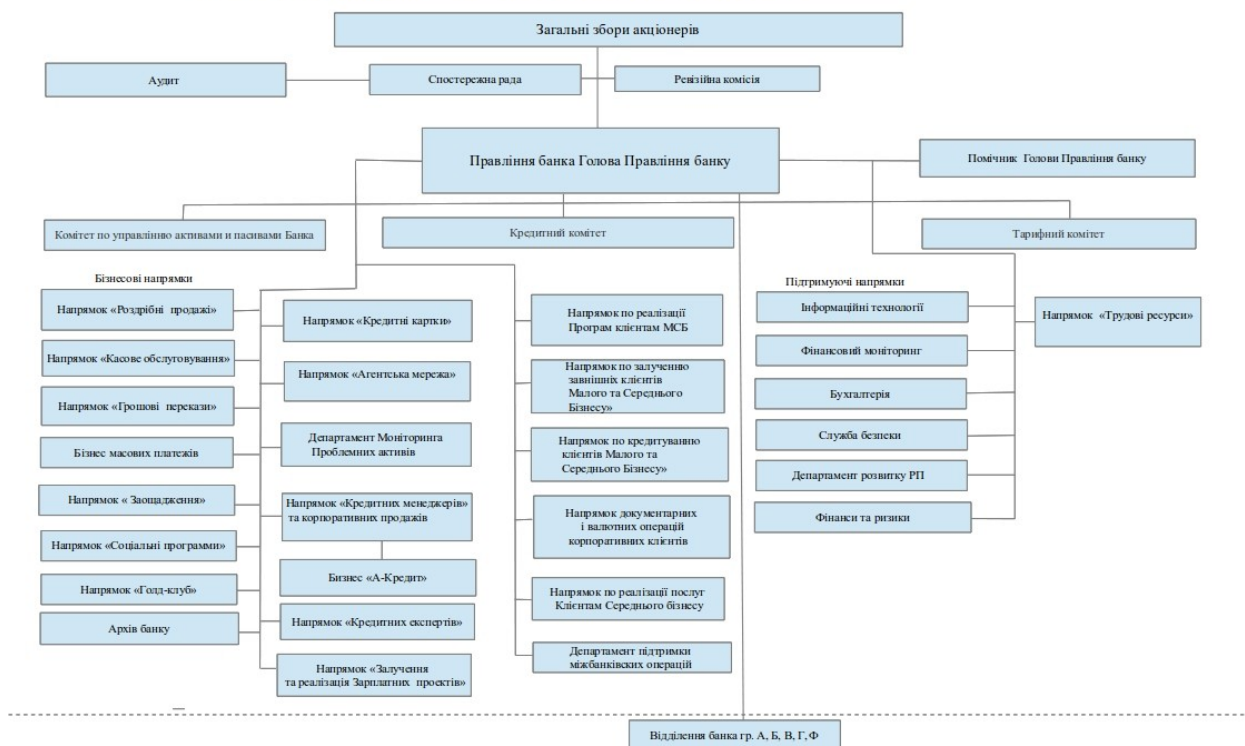
- ✓ Правління Банку;
- ✓ Комітет з управління активами та пасивами;
- ✓ Кредитний комітет;
- ✓ Тарифний комітет.

- **дивізіональна регіональна**, оскільки регіональна мережа структурних підрозділів Банку представлена у всіх адміністративно-територіальних ериторі України та Автономній Республіці Крим.

Станом на 01.01.2014 року до складу А-Банка входять:

- ✓ Головний офіс, розташований у м. Дніпропетровськ - Україна;
- ✓ 220 відділень.

**ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ
ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АКЦЕНТ-БАНК»**

Функції вищих органів управління.

Згідно установчих документів Банку вищим органом управління ПАТ «А-БАНК» є Загальні Збори Акціонерів, керівним органом – Наглядова Рада, а виконавчим – Правління Банку. Органом контролю за фінансово-господарською діяльністю Банку є Ревізійна комісія. Органом оперативного контролю є Служба внутрішнього аудиту.

До компетенції вищого органу управління Банку – **Загальних Зборів Акціонерів**, належить функції прийняття рішень:

- ✓ Визначення основних напрямків діяльності Банку та затвердження звітів про їх виконання;
- ✓ Внесення змін та доповнень до Статуту Банку;
- ✓ Призначення та звільнення Голів та членів Наглядової Ради та Ревізійної комісії;
- ✓ Затвердження результатів діяльності Банку за рік, затвердження звітів та висновків Ревізійної комісії та зовнішнього аудитора;
- ✓ Розподіл прибутку;
- ✓ Інше.

Голова та члени Наглядової Ради Банку обираються Загальними Зборами Акціонерів.

Члени Наглядової Ради Банку не мають можливості входити до складу Правління Банку та Ревізійної комісії.

До компетенції Наглядової Ради Банку відповідно до Статуту належить:

- ✓ Призначення та звільнення Голови і членів Правління Банку, керівника служби внутрішнього аудиту;
- ✓ Обрання реєстраційної комісії;
- ✓ Визначення зовнішнього аудитора;
- ✓ Контроль виконання рішень зборів та контроль за діяльністю Правління Банку;
- ✓ Затвердження умов договору ведення Реєстру власників іменних цінних паперів;
- ✓ Затвердження звітів Правління Банку;
- ✓ Інше.

Наглядова рада визначає та контролює стратегічні цілі і корпоративні цінності банку, про які проінформовані всі працівники в банку.

Наглядова рада банку також:

- ✓ затверджує бізнес-план банку, політику банку стосовно ризиків і процедур управління такими ризиками, внутрішні політики та положення і здійснює моніторинг їх виконання;
- ✓ затверджує кодекс корпоративної етики, що визначає ставлення до корупції, зловживання службовим становищем, а також до інших аспектів неетичної, протизаконної та сумнівної поведінки у внутрішній і зовнішній діяльності банку;
- ✓ затверджує політики і процедури, які забороняють (або обмежують) діяльність, відносини та ситуації, які можуть знизити якість корпоративного управління, зокрема конфлікт інтересів та операції з пов'язаними особами;
- ✓ розглядає конфліктні ситуації, які виникають між Правлінням Банку і трудовим колективом, вживає заходи щодо їх вирішення;
- ✓ запроваджує процедури дисциплінарного провадження та санкції до порушників стандартів професійної етики.

Правління Банку, яке є виконавчим органом Банку, здійснює керівництво його поточною діяльністю, формує фонди, необхідні для статутної діяльності Банку, та несе відповідальність за ефективність його роботи згідно з принципами та порядком, встановленими Статутом Банку, рішеннями Загальних Зборів Акціонерів і Наглядової Ради Банку. Правління обирається Наглядовою Радою строком на 3 роки.

Правління Банку, відповідно до пункту 9.4.2. Статуту виконує такі функції:

- ✓ Організація виконання рішень Загальних Зборів Акціонерів та Наглядової Ради Банку;

- ✓ Вирішення питань організації кредитування, фінансування, розрахунків, грошового обігу, касового обслуговування, збереження коштів та цінностей Банку, обліку та звітності, зовнішньоекономічної діяльності, роботи з цінними паперами забезпечення інтересів клієнтів, інші питання діяльності Банку;
- ✓ Вирішення питань підбору, підготовки та перепідготовки кадрів;
- ✓ Розгляд матеріалів ревізії, перевірок, а також звітів керівників відділень і прийняття рішень по них;
- ✓ Підготовка річного звіту і балансу Банку;
- ✓ Затвердження внутрішньобанківських положень, крім тих, затвердження яких віднесе до компетенції інших органів Банку;
- ✓ Інше.

Роботою Правління Банку керує Голова Правління Банку, який, відповідно до пункту 9.4.4. Статуту Банку:

- ✓ Діє без довіреності від імені Банку, представляє його інтереси в усіх установах, організаціях і підприємствах;
- ✓ Видає накази, обов'язкові для виконання працівниками Банку;
- ✓ Вирішує питання підбору, підготовки і використання кадрів, визначає порядок оплати та заохочення працівників;
- ✓ Видає довіреності;
- ✓ Вчиняє від імені Банку будь-які правочини, з урахуванням обмежень, встановлених законодавством та Статутом Банку;
- ✓ Інше.

Служба внутрішнього аудиту Банку– це самостійний структурний підрозділ банку, який є органом оперативного контролю Наглядової Ради. Ступінь незалежності головного аудитора служби внутрішнього аудиту підтверджена підпорядкованістю Наглядовій Раді Банку, яка визначає методичні засади та напрямки його діяльності.

У звітному році головним аудитором внутрішнього аудиту здійснено згідно Плану аудиторських перевірок на 2013 рік 12 перевірок, звіти про результати яких направлено до Наглядової Ради Банку.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб

ПАТ «А-БАНК» є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб згідно "Переліку учасників Фонду", що розміщений на сайті Фонду <http://www.fg.org.ua/members/stuff/>.

№ Свідоцтва учасника Фонду – 91

Дата видачі Свідоцтва – 12.11.2012р.

№ за реєстром Фонду – 98

№ Запису в Переліку на сайті Фонду – 71

Дата реєстрації - 02.09.1999 р.

Істотна участь у банку

В ПАТ «А-БАНК» не має акціонерів з істотною участю у банку, які володіють більше ніж 10 % акцій в статутному капіталі банку .

Члени Наглядової Ради та Ревізійної комісії ПАТ «А-БАНК», Голова, члени Правління та Головний бухгалтер Банку не є його акціонерами.

Іноземні інвестори:

- ✓ «Metroimrex LTD», зареєстрований у країні Британські Віргінські острови, володіє 3,17% акцій ПАТ «А-БАНК»,
- ✓ Компанія «ВЕНДІМА ІНВЕСТМЕНТС ЛТД», зареєстрована у країні Кіпр, володіє 4,75% акцій ПАТ «А-БАНК».

Фінансову звітність затверджено до випуску 29.04.2014 рішенням Загальних Зборів Акціонерів ПАТ «А-БАНК» від 29.04.2014.

Примітка 2. Економічне середовище, в умовах якого банк здійснює свою діяльність

Оцінка комплексу тенденцій, що визначали економічний та фінансовий стан України, дозволяє акцентувати увагу на факторах ризику, які формували економічні та фінансові умови функціонування економіки нашої країни в 2013 році.

Через несприятливу зовнішньоекономічну кон'юктуру для основних товарів українського експорту ділова активність залишалася невисокою.

За даними Державної служби статистики України зростання реального ВВП за 2013 рік становило 0%.

Економічна активність в Україні протягом 2013 року визначалася високим внутрішнім споживчим попитом та низьким зовнішнім попитом. Зростання реальних зарплат на 8,2% сприяло збереженню внутрішнього споживчого попиту на високому рівні протягом усього року. Високий внутрішній споживчий попит сприяв розвитку

промислових галузей, спрямованих на забезпечення внутрішнього ринку, зростання обороту роздрібною торгівлі (9,5% за рік).

У 2013 році зменшилась інвестиційна привабливість України, у рейтингу Світового банку Doing Business Україна опустилася з 137-ого місця у 2012 р. до 140-ого.

На валютному ринку спостерігався дисбаланс попиту та пропозиції з боку основних учасників, що змушувало НБУ продовжувати застосовувати адміністративні заходи для стабілізації курсу національної грошової одиниці, які були введені у 2012 р.

НБУ забезпечив стабільність національної грошової одиниці.

2013 рік був відзначений приростом депозитів резидентів у банківській системі на 17,1%, при цьому про підвищення довіри до національної валюти свідчило зростання депозитів в гривні на 31,7%. Приріст кредитів, наданих резидентам, за підсумками 2013 р. становив 11,7% порівняно з 1,7% у 2012р.

ПАТ «А-БАНК», як і в 2012 році, відноситься до невеликих банків IV-групи, активи яких складають до 3 млрд. грн., яка налічує 122 банки в 2013р. в порівнянні зі 115 банками в 2012 р. Банк в 2013 р. займає 18 позицію зі 122 в своїй групі (в 2012р. займав 22 позицію зі 115). На кінець 2013р. основними конкурентами ПАТ «А-БАНК» є ВіЕс БАНК, Банк Демарк, БАНК НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ, Банк Камбіо, ЕКСПРЕС-БАНК, які займають вищі позиції в групі (www.bank.gov.ua)

Фінансова діяльність ПАТ «А-БАНК» у 2013р. характеризується зростанням кредитів фізичних осіб на 13,12 % (у 2012р.- відток на 11,6%) , при цьому кредити на пластикових картках збільшилися на 57,39% (у 2012р.- на 14,8%) і складають 56,45 % в портфелі кредитів фізичних осіб (в 2012р. їх доля була 40,57%).

Згідно рейтингів Асоціації українських банків (www.aub.org.ua) в грудні 2013 р. серед 138 банків України ПАТ «А-БАНК» за основними показниками займав наступні місця:

- ✓ фінансовий результат 10,908 млн.грн.- 35 місце, у 2012 р.- 61 місце , в 2011р.- 114 місце;
- ✓ активи 2147 млн.грн. – 59 місце, у 2012р. – 66 місце , у 2011р.- 82 місце, у 2010р.- 93 місце (за розподілом по групах відповідно до методики НБУ – Банк знаходиться в 4 групі);
- ✓ депозити фізичних осіб – 1626 млн.грн. – 31 місце, у 2012р.- 46 місце, у 2011р.- 63 місце, у 2010р.- 90 місце.

Протягом звітного року кількість відділень зменшилась на 13 відділень, загальна кількість відділень на кінець року –220, які знаходяться на всій території України. За станом на кінець дня 31.12.2013 року персонал ПАТ «А-БАНК» нараховував 2430 працівників (31.12.2012- 2429).

Банком пильно відстежувались показники нормативів ліквідності, платоспроможності та адекватному розподіленню ресурсів.

Примітка 3. Основи подання фінансової звітності

Фінансова звітність ПАТ «А-БАНК» розроблена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та нормативно-правових актів Національного банку .

Фінансова звітність банку складається у національній валюті України – гривні, яка є функціональною валютою та валютою подання фінансової звітності. Фінансовий звіт складено у тисячах гривень.

Основні принципи складання фінансової звітності ґрунтуються на таких нормативно-правових актах:

- ✓ «Концептуальна основа фінансової звітності»
- ✓ МСБО 1 «Подання фінансової звітності»;
- ✓ МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»;
- ✓ Постанова Правління Національного банку України від 24.10.2011 року № 373 «Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» із змінами та доповненнями;
- ✓ Постанова Правління Національного банку України від 10 грудня 2012 року №510 «Про затвердження Порядку застосування методу трансформації під час складання фінансової звітності банків України».

Річна фінансова звітність Банку включає:

- ✓ Загальну інформацію про діяльність банку;
- ✓ Звіт про фінансовий стан (Баланс);
- ✓ Звіт про прибутки і збитки;
- ✓ Звіт про сукупний дохід;
- ✓ Звіт про зміни у власному капіталі (Звіт про власний капітал);
- ✓ Звіт про рух грошових коштів;
- ✓ Примітки та додатки до фінансової звітності.

У зв'язку з тим, що у Банку не має інвестицій в асоційовані та дочірні установи, консолідація фінансової звітності Банком не здійснювалася.

Примітка 4. Принципи облікової політики

Облікова політика – це сукупність методів ведення бухгалтерського обліку, первинного спостереження, вартісного виміру, поточного угруповання і підсумкового узагальнення фактів господарської та фінансової діяльності з метою подальшого прийняття управлінських рішень по підвищенню ефективності роботи банку.

Облікова політика ПАТ «А-БАНК» розроблена відповідно до чинного законодавства, що регулює економічний та інший взаємозв'язок між фінансовими установами та суб'єктами інших форм господарювання. До таких нормативно – правових актів належать:

- ✓ Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. із змінами і доповненнями;
- ✓ Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. із змінами і доповненнями;
- ✓ Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07.12.2000 р. із змінами і доповненнями;
- ✓ Закон України «Про Національний банк України» № 679-XIV від 20.05.1999 р. із змінами і доповненнями;
- ✓ Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» № 2346-III 05.04.2001 р. із змінами і доповненнями;
- ✓ Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996- XIV від 16.07.1999 р. із змінами і доповненнями;
- ✓ Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. із змінами і доповненнями;
- ✓ Постанова Правління Національного банку України № 23 від 25.01.2012 р. «Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями»;
- ✓ «Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні», затверджена Постановою Правління Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р., із змінами і доповненнями;
- ✓ «Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України», затверджене Постановою Правління Національного банку України № 566 від 30.12.1998 р., із змінами і доповненнями;

- ✓ «Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів», затверджене Постановою Правління Національного банку України №216 від 28.07.2008 р., із змінами і доповненнями;
- ✓ «Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (деPOSITНИХ) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України», затверджена Постановою Правління Національного банку України № 481 від 27.12.2007 р., із змінами і доповненнями;
- ✓ «Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України», затверджена Постановою Правління Національного банку України № 480 від 20.12.2005р., із змінами і доповненнями;
- ✓ «Положення про організацію операційної діяльності в банках України», затверджене Постановою Правління Національного банку України № 254 від 18.06.2003 р., із змінами і доповненнями;
- ✓ Постанова Правління Національного банку України №358 від 03.10.2005 р. «Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України»;
- ✓ «Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України», затверджені Постановою Правління Національного банку України №255 від 18.06.2003 р.;
- ✓ МСБО 12 «Податок на прибуток»;
- ✓ МСБО 16 «Основні засоби»;
- ✓ МСБО 17 «Оренда»;
- ✓ МСБО 18 «Дохід»;
- ✓ МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів»;
- ✓ МСБО 23 «Витрати на позики»;
- ✓ МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони»;
- ✓ МСБО 30 «Розкриття інформації у фінансових звітах банків та подібних фінансових установ»;
- ✓ МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»;
- ✓ МСБО 36 «Зменшення корисності активів»;
- ✓ МСБО 37 «Резерви, умовні зобов'язання та умовні активи»;

- ✓ МСБО 38 «Нематеріальні активи»;
- ✓ МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»;
- ✓ МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації»;
- ✓ МСФЗ 8 «Операційні сегменти» ;

Примітка 4.1. Основи оцінки складання фінансової звітності

Основоположні припущення облікової політики банку:

- ✓ Облік за методом нарахування - фінансова звітність складається за методом нарахування. Згідно з цим методом, результати операцій та інших подій визнаються за фактом їх здійснення, а не тоді, коли грошові кошти або їх еквіваленти отримані або сплачені.
- ✓ Безперервність діяльності - його діяльність продовжуватиметься в неосяжному майбутньому (розглядається як безперервна принаймні протягом 12 місяців з дати підготовки фінансової звітності) і не існує ніяких намірів і зобов'язань ліквідувати або зупинити діяльність.

Основні якісні характеристики облікової політики банку:

- ✓ Зрозумілість — інформація, яка наводиться у фінансових звітах, повинна бути доступною, розрахованою на розуміння її користувачами за умови, що вони мають достатні знання в сфері ділової та економічної діяльності, бухгалтерського обліку і прагнуть вивчати інформацію з достатньою ретельністю, винятком є інформація про складні питання, які повинні бути відображені у фінансовій звітності через їхню важливість для прийняття користувачами економічних рішень.
- ✓ Актуальність - інформація актуальна, якщо вона впливає на економічні рішення користувачів, допомагаючи їм оцінювати минулі, теперішні і майбутні події, підтверджувати чи виправляти їх минулі оцінки.
- ✓ Достовірність - інформація також повинна бути достовірною, тобто не має містити помилок і перекручень. Показники звітності повинні бути об'єктивними, обґрунтованими, перевіреними даними поточного обліку і підтвердженими відповідними документами.
- ✓ Порівнянність - користувачі повинні мати можливість зіставляти фінансові звіти банку за різні періоди та фінансові звіти різних підприємств.
- ✓ Послідовність - постійне (із року в рік) застосування Банком обраної облікової політики.
- ✓ Автономність - активи та зобов'язання Банку відокремлені від активів і зобов'язань його власників та інших банків (підприємств).

Другорядні якісні характеристики облікової політики банку:

- ✓ Суттєвість - інформація вважається суттєвою, якщо її відсутність або перекручення можуть вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на підставі фінансової звітності.
- ✓ Переважання сутності над формою - операції обліковуються та розкриваються у звітності відповідно до їх суті та економічного змісту.
- ✓ Нейтральність - інформація, що міститься у фінансовій звітності, повинна бути нейтральною, тобто повинна бути неупередженою.
- ✓ Обачність - застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань і витрат та завищенню оцінки активів і доходів банку.
- ✓ Повнота - всі банківські операції реєструються за рахунками бухгалтерського обліку без будь-яких винятків; фінансова звітність містить всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій Банку.

Стримуючі фактори для облікової політики банку:

- ✓ Своєчасність - керівництву банку необхідно знайти оптимум між вигодами своєчасного подання звітності та надійністю інформації. Надійніша інформація втрачає своє значення, якщо вона надана користувачам несвоєчасно.
- ✓ Співвідношення між вигодами і витратами - вигоди від використання інформації, повинні перевищувати витрати на її формування та подання. Оцінка економічних вигод і витрат є предметом професійного судження.

Вище зазначені принципи базуються на Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку та фінансової звітності та на стандартах Національного банку України відносно банківської діяльності та складання фінансової звітності.

Основні елементи фінансової звітності та об'єкти бухгалтерського обліку - це Концептуальна основа складання та подання фінансових звітів МСФЗ, що визначає:

- ✓ елементи, які безпосередньо пов'язані з визначенням фінансового становища в Звіті по фінансовий стан (Баланс): активи, зобов'язання, капітал;
- ✓ елементи, які безпосередньо пов'язані з оцінкою діяльності в Звіті про прибутки і збитки та інший сукупний дохід (Звіт про фінансові результати): доходи, витрати.

Сформована відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності облікова політику банку застосовується до всіх статей звітності. Окремі документи, що входять до складу Облікової політики банку, регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку операцій, які здійснює банк.

Відповідно до принципу єдиного грошового вимірника бухгалтерський облік Банку ведеться в гривнях. Показники фінансової звітності зазначаються в тисячах гривень. Активи, зобов'язання, доход і витрати Банк відображає в фінансовій звітності розгорнуто.

Примітка 4.2. Первісне визнання фінансових інструментів

Фінансовий інструмент – це контракт, за яким одночасно в одного суб'єкта господарювання виникає фінансовий актив, а в іншого – фінансове зобов'язання або інструмент власного капіталу.

Фінансові активи та зобов'язання признаються в Звіті про фінансовий стан (Баланс) тоді, коли Банк стає стороною контрактних положень щодо цього інструмента.

Фінансовими активами є:

- ✓ грошові кошти або будь-які договірні права на отримання грошових коштів або інших фінансових активів;
- ✓ договірні права обміняти фінансові інструменти з іншим контрагентом на потенційно вигідних умовах;
- ✓ пайовий інструмент (акції / паї) іншого контрагента.

До фінансових активів відносяться фінансові інвестиції пов'язаних і непов'язаних сторін, середньострокові і довгострокові кредити, видані третім особам, цінні папери, похідні фінансові інструменти, дебіторська заборгованість, векселі отримані, придбані облігації і т.п.

Під час первісного визнання фінансового активу або фінансового зобов'язання банк оцінює їх за справедливою вартістю плюс витрати на операцію, які прямо відносяться до придбання або випуску фінансового активу чи фінансового зобов'язання.

Справедлива вартість – це ціна, яка була би одержана при продажу активу чи сплачена при передачі зобов'язання при звичайній угоді між учасниками ринку на дату оцінки. Для фінансових активів, що обертаються на активному ринку, справедлива вартість визначається як ринкове котирування.

Фінансові інструменти банку за методами оцінки класифікуються наступним чином:

Фінансові інструменти	Оцінка
Торгові активи та зобов'язання (боргові та пайові цінні папери, позики та дебіторська заборгованість, придбані з наміром отримання прибутку в короткостроковій перспективі)	За справедливою вартістю з віднесенням її зміни на прибуток
Цінні папери, утримувані до погашення (фінансові активи з фіксованими або обумовленими виплатами і з фіксованим строком погашення)	За вартістю, яка амортизується
Позики та дебіторська заборгованість (непохідні фінансові активи з фіксованими або обумовленими виплатами, що не котируються на активному ринку)	За вартістю, яка амортизується
Фінансові активи, доступні для продажу (всі пайові цінні папери, крім тих, які класифікуються як ті, що обліковуються за	За справедливою вартістю, прибуток і

справедливою вартістю)	збитки від переоцінки відносяться на капітал
------------------------	--

Амортизована собівартість складається із собівартості придбання фінансового інструменту, зменшеної на суму погашення основної суми боргу, збільшеної (зменшеної) на суму накопиченої амортизації будь-якої різниці між первісною вартістю та вартістю погашення, розрахованої з використанням ефективної ставки відсотка, зменшеної на суму часткового списання внаслідок зменшення корисності.

Ефективна ставка відсотка - це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів протягом очікуваного строку дії фінансового інструмента та, якщо доцільно, протягом коротшого періоду до чистої балансової вартості фінансового активу чи фінансового зобов'язання. Обчислюючи ефективну ставку відсотка, банк попередньо оцінює грошові потоки, враховуючи всі умови контракту про фінансовий інструмент, але не розглядає майбутні збитки від кредитів. Обчислення включає всі гонорари та додаткові комісійні збори, сплачені або отримані сторонами контракту, які є невід'ємною частиною ефективної ставки відсотка, витрати на операції та всі інші премії чи дисконти.

Примітка 4.3. Знецінення фінансових активів

Актив визнається знеціненим, якщо його балансова вартість перевищує суму його очікуваного відшкодування.

Сума активу або генеруючої одиниці, що відшкодовується - це найбільша величина з двох значень: справедлива вартість за вирахуванням витрат на продаж та вартість при використанні активу.

Справедлива вартість за вирахуванням витрат на продаж - це виручка від продажу активу або генеруючої одиниці в результаті угоди, укладеної між добре обізнаними, зацікавленими сторонами, за вирахуванням витрат, пов'язаних з вибуттям.

Вартість при використанні активу - це поточна дисконтована вартість грошових потоків, створених в результаті використання активу або генеруючої одиниці.

Станом на кожну звітну дату банк проводить оцінку наявності ознак знецінення активів. При наявності ознак знецінення, проводиться тест на знецінення, визначаючи суму очікуваного відшкодування активу.

При оцінці можливого зменшення вартості активу слід враховувати наступні фактори:

-Зовнішні джерела інформації:

- ✓ істотне падіння ринкової вартості активу;
- ✓ істотні зміни в технологіях, ринку, економіці, законодавстві, які відбулися або відбудуться найближчим часом і негативно вплинуть на банк;
- ✓ протягом звітного періоду відбулися або в найближчому майбутньому відбудуться істотні зміни в технологічних, ринкових, економічних або юридичних умовах, в яких працює банк;
- ✓ ринкові процентні ставки або інші показники, що впливають на

прибутковість інвестицій, значно вирости, і це зростання, ймовірно, вплине на збільшення відсоткової ставки, яка використовується для розрахунку суми очікуваного відшкодування активу;

- ✓ балансова вартість чистих активів банку більше, ніж її ринкова капіталізація.

-Внутрішні джерела інформації:

- ✓ є докази морального застарівання або фізичного старіння активу;
- ✓ існують плани з припинення або реструктуризації діяльності, пов'язаної з використанням цього активу, або по ліквідації активу до раніше визначеної дати;
- ✓ внутрішня звітність вказує на те, що поточні або майбутні результати використання активу гірше, ніж передбачалося.

При визначенні необхідності оцінки суми очікуваного відшкодування активу банк застосовує принцип істотності.

Безнадійна заборгованість по активним операціям може бути списана за рахунок спеціальних резервів при виконанні таких умов:

- проведено заходи з погашення безнадійної заборгованості;
- одержан позитивний висновок підрозділа «Аудит» ;
- дотримані вимоги Податкового Кодексу України від 07.04.2011г (розділ 3 , ст ст. 159.4) та Постанови НБУ № 172 від 17.06.2011г ;
- заборгованість визнана безнадійною Правлінням Банку та прийнято позитивне рішення про списання цієї заборгованості за рахунок спеціальних резервів ;
- вся заборгованість враховується на прострочених рахунках ;
- спеціальні резерви сформовані в повному обсязі;
- відсутні наміри позичальника реструктуризувати заборгованість ;
- за позичальниками - юридичними особами за винятком тих , які визнані банкрутами :
 - а) наявність простроченої заборгованості більш 2 -х років ;
 - б) відсутня застава,
- за позичальниками - юридичними особами , визнаними банкрутами : наявність документів, що підтверджують банкрутство ;
- за позичальниками - фізичними особами:
 - а) за беззаставними кредитами - наявність простроченої заборгованості понад 360 днів,
 - б) за заставними кредитами :
 - наявність простроченої заборгованості по « Авто в кредит» більше 2-х років , по «Іпотечному кредитуванню» - більше 4-х років ;
 - відсутня застава.

Заборгованість позичальника списується сукупно , за наявності у нього будь-яких зобов'язань перед банком визнаних в повному обсязі безнадійними.

Примітка 4.4. Припинення визнання фінансових інструментів

Банк припиняє визнавати фінансові активи, коли ці активи погашені або права на грошові потоки, пов'язані з цими активами, минули, або банк передав, всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням цими активами, або банк не передав і не зберіг, по суті, всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням цими активами, але втратив у їх відношенні право контролю. Контроль зберігається, якщо контрагент не має практичної можливості продати весь актив повністю непов'язаній третій стороні без додаткових обмежень на продаж.

Банк оцінює межі, у яких він зберігає всі ризики та винагороди від володіння активом під час передавання фінансового активу, з урахуванням такого:

- ✓ якщо банк передає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, то він має припинити визнання фінансового активу і визнати права і зобов'язання, створені або збережені під час передавання, окремо як актив або зобов'язання;
- ✓ якщо банк зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, то фінансовий актив продовжує визнаватися;
- ✓ якщо банк не передає, не зберігає в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, то визначається, чи зберігається контроль за фінансовим активом.

Контроль за переданим активом не здійснюється банком, якщо сторона, якій цей актив передається, має реальну змогу його продати непов'язаній третій стороні, може здійснити цей продаж в односторонньому порядку без необхідності встановлювати додаткові обмеження щодо такого передавання.

При припиненні визнання фінансового активу повністю різницю між балансовою вартістю (оціненою на дату припинення визнання) та отриманою компенсацією (включаючи будь-який новий отриманий актив мінус будь-яке нове взяте зобов'язання) визнають у прибутку або збитку.

Фінансове зобов'язання знімається з обліку тоді і тільки тоді, коли воно погашене, тобто, коли зазначене у договорі зобов'язання виконано або анульовано.

Примітка 4.5. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти представляють собою активи, які можуть бути легко конвертовані в грошові кошти в найкоротші терміни, і мають мінімальний ризик зміни вартості (Примітка 6). Решта короткострокових міжбанківських кредитів та депозитів відображаються у складі кредитів банкам

Та частина грошових і короткострокових коштів, якою банк не може користуватися вільно і без обмежень зважаючи на низку обставин – це грошові кошти з обмеженим правом використання.

Для того, щоб інвестицію можна було визначити як еквівалент грошових коштів, вона повинна вільно конвертуватися у відому суму грошових коштів і характеризуватися незначним ризиком зміни вартості. Таким чином, інвестиція визначається, звичайно, як еквівалент грошових коштів тільки в разі короткого строку погашення, наприклад,

протягом не більше трьох місяців з дати придбання. Інвестиції в інструменти власного капіталу не входять до складу еквівалентів грошових коштів, якщо вони не є за сутністю еквівалентами грошових коштів, наприклад, у випадку привілейованих акцій, придбаних протягом короткого періоду їх погашення і з визначеною датою викупу.

Грошові кошти, щодо яких є обмеження щодо їх використання, у балансі банку відображаються окремо або в складі інших активів, в залежності від їх суттєвості (Примітка 10).

Примітка 4.6. Торгові цінні папери

ПАТ «А-БАНК» визначає торгові цінні папери як цінні папери, придбані для перепродажу та переважно з метою отримання прибутку від короткотермінових коливань їх ціни або дилерської маржі. До торгових цінних паперів можуть бути віднесені будь-які цінні папери, щодо яких банк під час первісного визнання прийняв рішення про їх облік за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки.

Цінні папери, придбані не з метою отримання короткострокових прибутків, а для управління ліквідністю, відносяться до категорії цінних паперів для подальшого продажу.

Порядок обліку цінних паперів у торговому портфелі банку регламентується Постановою Правління Національного банку України № 358 «Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України» від 03.10.2005 року зі змінами та доповненнями.

Торгові цінні папери первісно оцінюються за справедливою вартістю. Витрати на операції з придбання визнаються за рахунками витрат під час первісного визнання таких цінних паперів.

Банк у разі зміни справедливої вартості проводить переоцінку цінних паперів. Результат переоцінки відображається в бухгалтерському обліку на дату балансу.

Під час обліку цінних паперів в торговому портфелі банк використовує такі основні правила:

- ✓ цінні папери, що придбані в торговий портфель, обліковують за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки;
- ✓ під час кожної зміни їхньої ринкової вартості та на дату балансу за даними останнього у звітному періоді котирування на офіційно організованому ринку здійснюється переоцінка цінних паперів;
- ✓ амортизація дисконту (премії) за борговими цінними паперами в торговому портфелі не здійснюється;
- ✓ аналітичний облік цінних паперів за цими групами рахунків ведеться в розрізі їх емітентів та випусків.

Банк відображає дивіденди у складі інших операційних доходів в момент встановлення права на отримання відповідних виплат.

Протягом звітного періоду у балансі банку були враховані 555 акцій MASTERCARD INCORPORATED по номінальній вартості 0,0001 USD за 1 акцію, на загальну суму в гривневому еквіваленті 0,48 грн, які оцінені по справедливій вартості на суму 3 685 тис.грн., боргових цінних паперів до 2013р.у торговому портфелі банку не було (Примітки 7).

Примітка 4.7. Кредити та заборгованість клієнтам

Кредити та аванси клієнтам обліковуються, коли Банк надає грошові кошти з метою придбання або створення дебіторської заборгованості клієнта, яка не пов'язана з похідними фінансовими інструментами, не котирується на відкритому ринку та має бути погашена на встановлену чи визначену дату; при цьому Банк не має наміру здійснювати торгові операції з цією дебіторською заборгованістю. Кредит - це позика в грошовій або товарній формі, яку кредитор дає позичальнику на умовах повернення з виплатою позичальником відсотка за користування кредитом. Кредит може бути довгостроковим і короткостроковим (в залежності від терміну, на який кредит видається), гарантованим, державним, банківським, споживчим, комерційним, міжнародним та іпотечним.

Кредити та аванси клієнтам обліковуються за амортизованою собівартістю за відрахуванням резерву під знецінення та з застосуванням ефективної ставки відсотка (Примітка 8). Амортизована собівартість заснована на справедливій вартості суми виданого кредиту, розрахованою з урахуванням ринкових ставок відсотка за аналогічними кредитами, діючим на дату надання кредиту.

Облік кредитів та заборгованості клієнтів банку здійснюється відповідно до вимог Постанови Правління Національного банку України № 481 «Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України» від 27.12.2007 року зі змінами та доповненнями.

На початковому етапі надані кредити та заборгованість обліковуються за первісною вартістю, яка є їх справедливою вартістю. Потім вона відображається по амортизованій собівартості з використанням ефективної ставки відсотка, за вирахуванням резерву під знецінений кредитний портфель.

Резерв під знецінені активи формується при наявності об'єктивних даних, що свідчать про не отримання коштів. Сума резерву є різниця між амортизованою собівартістю і оціночною відшкодованою вартістю кредиту на звітну дату. Оціночна відшкодована вартість кредиту розраховується як поточна вартість очікуваних грошових коштів, включаючи кошти, що відшкодовані по гарантіям і забезпеченню, дисконтовані з врахуванням первісної процентної ставки по даному кредиту.

Формування резервів протягом звітного року відбувалося згідно з національним законодавством. За станом на кінець кожного звітного періоду здійснювалась переоцінка кредитного портфеля. При цьому використовувалася затверджена нормативними актами Національного Банку України система рейтингування кредитів, і створювалися реальні резерви на відшкодування втрат за активними операціями.

Для розрахунку резервів Банк класифікує активи/надані фінансові зобов'язання за такими категоріями якості:

- I (найвища) – немає ризику або ризик є мінімальним;
- II – помірний ризик;
- III – значний ризик;

IV – високий ризик;

V (найнижча) – реалізований ризик.

Порядок визначення показника ризику активу самостійно встановлюється банком в межах діапазонів, визначених для відповідних категорій якості активів/наданих фінансових зобов'язань, у тому числі з урахуванням кредитної історії боржника, а також іншої інформації, що забезпечує об'єктивну оцінку подій та обставин, які можуть свідчити про наявність ризиків погашення боргу боржником із перевищенням строків, передбачених умовами договору, або невиконанням договірних умов.

Сума резерву за кредитом на індивідуальній основі – це сума перевищення балансової вартості кредиту (без урахування суми раніше сформованого резерву) над теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків за цим кредитом.

Банк встановлює, що розмір резерву за кредитами овердрафт та кредитними лініями, за якими невідомі кількість траншів і строк їх погашення, представляє собою суму перевищення балансової вартості кредиту (не враховуючи раніше сформований резерв) над сумою боргу за кредитом на дату розрахунку резерву, зваженого на показник безризиковості активу, і вартості забезпечення, зваженої на відповідний коефіцієнт ліквідності забезпечення.

Банк користується методом нарахування для визнання процентних доходів за кредитами та нараховує їх щоденно (Примітка 8).

Банк використовує сформований резерв для списання (відшкодування) боргу за заборгованістю, яку визнано безнадійною.

Примітка 4.8. Основні засоби

Під час визнання та обліку основних засобів Банк керується МСФЗ 16 «Основні засоби» та нормами затвердженими в «Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України», затвердженої Постановою Правління Національного банку України № 480 від 20.12.2005 р. в останній редакції. (Примітка 9).

Банк визнає та відображає об'єкт основних засобів в обліку при виконанні наступних вимог:

- ✓ існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням;
- ✓ його вартість може бути достовірно визначена.

Первісне визнання основних засобів Банк здійснює за собівартістю, яка складається із фактичних витрат на придбання, та витрат по приведенню їх у стан, придатний до використання. Одиницею обліку основних засобів є окремий інвентарний об'єкт основних засобів.

Банк здійснює облік витрат, пов'язаних із поліпшенням основних засобів за рахунками обліку капітальних інвестицій.

Банк після первісного визнання об'єкта основних засобів як активу здійснює його подальший облік із застосуванням одного з таких двох методів:

- ✓ за первісною вартістю (собівартістю) з вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності;

- ✓ за переоціненою вартістю (справедливою вартістю) з вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності.

Обраний метод Банк застосовує для всіх об'єктів певної групи основних засобів.

Банк проводить переоцінку, якщо залишкова вартість об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату складання балансу. Під час переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої він належить.

Банк щорічно переглядає ліквідаційну вартість та строк корисної експлуатації активу. На початку звітного року Банк переглянув методи амортизації та діапазон строків корисного використання основних засобів. Метод амортизації залишився без змін - прямолінійний.

Нарахування амортизації за основними засобами здійснюється у 2013р. за такими нормами:

Основні засоби	Норми амортизації, %	Строки корисного використання, роки	Норми амортизації, %		Строки корисного використання, роки	
			2012 рік	2013 рік	2012 рік	2013 рік
Будівлі	2	50	2	2	50	50
Меблі	16,66	6	6	20	5	5
Касове обладнання	20	5	5	20	5	5
Оргтехніка	20	5	5	20	5	5
Електроприлади	20	5	5	20	5	5
Багатофункціональні пристрої	25	4	4	50	2	2
Сейфи	10	10	10	10	10	10
Засоби сигналізації	20	5	5	20	5	5
Комп'ютерна техніка	20	5	5	20	5	5

Амортизація за новими нормами розраховується від залишкової вартості ОЗ виходячи з нового строку корисного використання починаючи з місяця наступного за місяцем зміни строку корисного використання.

Витрати на ремонт та технічне обслуговування визнаються витратами по мірі їх виникнення. Витрати на заміну значних компонентів основних засобів капіталізуються із наступним списанням вартості заміненого компоненту.

У випадку якщо очікуваний термін служби певних компонентів основних засобів відрізняється від загального строку корисного використання цих необоротних активів, такі компоненти виділяються в окремі об'єкти обліку та амортизуються окремо відповідно до їх індивідуальних термінів використання.

На звітну дату немає основних засобів, які б були надані або отримані у фінансовий лізинг.

Примітка 4.9. Нематеріальні активи

Нематеріальний актив - це ідентифікований немонетарний актив, який не має матеріально-речової форми.

Об'єкти, які не відповідають визначенню нематеріального активу (окремий об'єкт обліку, контроль, майбутні економічні вигоди), визнаються витратами поточного періоду.

Актив є ідентифікованим, якщо:

- ✓ його можна відокремити від компанії і продати, передати, отримати на нього ліцензію, здати в оренду або обміняти, або окремо, або разом із зв'язаним з ним договором, активом чи зобов'язанням;
- ✓ він виникає з договірних чи інших юридичних прав незалежно від того, чи можна його відділити від Банку / компанії або від інших прав і зобов'язань і передати іншому Банку / компанії.

Кінцевий термін використання мають всі нематеріальні активи Банку та включають переважно капіталізоване програмне забезпечення.

Придбані або виготовлені нематеріальні активи, Банк первісно оцінює за собівартістю. Банк обрав метод собівартості для облікової політики, згідно з яким після первісного визнання нематеріальний актив відображається за його собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації.

На основі витрат капіталізуються придбані ліцензії на комп'ютерне програмне забезпечення, понесених на придбання та введення в експлуатацію конкретного програмного забезпечення. Усі витрати, пов'язані з програмним забезпеченням (наприклад, його обслуговуванням), відносяться на видатки по мірі їх здійснення.

Банк застосовує прямолінійний метод при нарахуванні амортизації нематеріальних активів, за яким річна сума амортизації визначається діленням вартості, що амортизується, на очікуваний період часу корисного використання нематеріального активу.

Протягом звітного року Банк здійснив перегляд строків корисного використання нематеріальних активів і, враховуючи те, що вони є оптимальними, залишив їх без змін.

Нематеріальні активи	Норми амортизації, %	Строки корисного використання, роки
Програмне забезпечення для комп'ютерного обладнання	25	4
Патенти	10	10

Протягом звітного року придбання (виготовлення) нематеріальних активів Банком не здійснювалося.

На звітну дату відсутні нематеріальні активи, які б були надані у заставу.

Примітка 4.10. Оперативний лізинг (оренда), за яким банк виступає лізингодавцем та/або лізингоодержувачем

Оперативний лізинг (оренда) – господарська операція на основі договору, за яким заявник на своє замовлення отримує у платне користування об'єкт лізингу на строк, що не перевищує строк повної амортизації об'єкта, з обов'язковим поверненням цього об'єкта його власнику після закінчення терміну дії договору.

Оперативний лізинг має такі особливості:

- ✓ орендодавець не розраховує покрити всі свої витрати за рахунок надходжень від одного орендаря (лізингоотримувача);
- ✓ строки оренди не охоплюють повного фізичного зносу майна;
- ✓ ризик від псування або втрати майна лежить головним чином на орендодавцеві;
- ✓ по закінченні встановленого строку майно повертається орендодавцю, який продає його або здає в оренду іншому клієнту.

Договір оренди та акт прийому-передачі майна оформляється у випадку надання Банку основних засобів в оперативний лізинг згідно законодавства.

Відповідно до ст.793 ЦК України - договір оренди будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) строком на три роки і більше підлягає нотаріальному посвідченню.

Договори з орендодавцями повинні бути оприбутковані на позабалансові рахунки.

Оплата рахунків за оренду приміщень здійснюється за наявності договорів, укладених з орендодавцями, і відносяться на валові витрати банку.

Банк має право укладати договори оренди автомобіля з юридичними особами, фізичними особами і з приватними підприємцями:

- ✓ договір оренди з приватною особою письмово і нотаріально завіряється згідно ст.799 «Цивільного Кодексу» з вказівкою терміну оренди і розміру орендної плати;
- ✓ договір оренди з юридичною особою складається письмово і нотаріально не завіряється;
- ✓ договір оренди з приватним підприємцем (за родом діяльності надання послуг з перевезення пасажирів), складається письмово і нотаріально не завіряється.

У договорі оренди автомобіля і акті прийому - передачі має бути вказана залишкова вартість автомобіля.

Договір оренди та акт прийому-передачі майна оформляється у випадку надання банком основних засобів в оперативний лізинг згідно законодавства. У бухгалтерському обліку банк відображає доходи від переданого в оренду/суборенду майна під час щомісячному нарахуванні орендної плати за договором.

Примітка 4.11. Залучені кошти

Залучені кошти ПАТ «А-БАНК» складаються з коштів банків (отримані кредити, залучені депозити), коштів юридичних та фізичних осіб - поточні рахунки, залучені депозити (Примітки 12, 13).

Заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями включає в себе такі основні види залучених коштів банків та інших фінансових організацій:

- ✓ заборгованість перед Національним банком України;
- ✓ кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» інших банків;
- ✓ поточні депозити інших банків;
- ✓ договори продажу і зворотного викупу з іншими банками;
- ✓ прострочені залучені кошти інших банків;
- ✓ кошти інших банків у заставі;
- ✓ термінові кредити від інших фінансових організацій у вигляді кредитної лінії;
- ✓ заборгованість перед іншими банками та іншими фінансовими організаціями.

Залучені кошти клієнтів визнаються у Звіті про фінансовий стан і відображаються, починаючи з моменту отримання банком грошових коштів або інших активів клієнтів.

Залучені кошти відображаються у фінансовій звітності за амортизованою вартістю, використовуючи метод ефективної ставки відсотка.

Як і для фінансових активів, амортизована вартість залучених коштів клієнтів розраховується як чиста приведена вартість всіх майбутніх грошових потоків за даним фінансовим зобов'язанням, які дисконтуються (приводяться до грошового еквіваленту на поточний момент часу) з використанням ставки дисконтування.

Примітка 4.12. Резерви за зобов'язаннями

Резерв - це зобов'язання з невизначеним строком погашення або сумою (Примітка 14).

Банк визнає резерв за зобов'язаннями тільки в тих випадках, коли:

- ✓ має поточне зобов'язання (правове або традиційне), що виникло в результаті минулих подій;
- ✓ ймовірно, що для погашення зобов'язання буде необхідним вибуття ресурсів, що заключають в собі економічну вигоду;
- ✓ може бути отримана достовірна оцінка величини зобов'язання. Лише в окремих випадках відсутня можливість отримання достовірної оцінки.

Якщо ці умови не дотримуються, резерви не повинні формуватися. Амортизація і коригування балансової вартості не вважаються резервами.

Банк не визнає резерви під майбутні операційні збитки, які зазначають, що вартість певних активів може бути завищена, та витрати на реструктуризацію, за винятком випадків, коли існує докладний затверджений план реструктуризації.

Резерв використовується тільки на покриття тих затрат, щодо яких він спочатку створювався.

Сума сформованого резерву являє собою найкращу оцінку витрат, необхідних для погашення поточного зобов'язання станом на звітну дату. Найкращою оцінкою витрат, необхідних для погашення поточного зобов'язання, є сума, яку банк сплатив би для того, щоб врегулювати зобов'язання на звітну дату або передати його третій стороні на цю дату. Найчастіше, може бути неможливо або надмірно дорого погашати або передавати зобов'язання на звітну дату.

Банк переглядає розмір резервів на кожен звітну дату і коригує для відображення найкращої поточної оцінки.

Примітка 4.13. Субординований борг

Субординований борг - це звичайні не забезпечені банком боргові капітальні інструменти (складові елементи капіталу), які відповідно до договору не можуть бути взяті з банку раніше п'яти років, а у випадку банкрутства чи ліквідації повертаються інвестору після погашення претензій усіх інших кредиторів. Сума субординованого боргу, включеного до капіталу, щорічно зменшується на 20 відсотків її первинного розміру протягом п'яти останніх років дії договору.

Субординований борг - це угода про надання позикових коштів, яка у випадку нездатності банку розрахуватися за своїми зобов'язаннями, буде виконуватися після погашення його основних боргових зобов'язань.

Банк має право залучати субординований борг в іноземній валюті та/або в банківських металах так як має генеральну ліцензію на здійснення валютних операцій у частині залучення та розміщення іноземної валюти та/або банківських металів на валютному ринку України та/або залучення та розміщення іноземної валюти та/або банківських металів на міжнародних ринках.

За результатами операцій, пов'язаних із фінансовою діяльністю, банк визнає доходи (витрати) за субординованим боргом.

Згідно Рішення Комісії з питань нагляду та регулювання діяльності банків при Управлінні НБУ в Дніпропетровській області №2 від 22.01.2013р. ПАТ "А-БАНК" одержав дозвіл на врахування залучених коштів на умовах субординованого боргу до капіталу від інвестора юридичної особи-резидента в сумі 50 млн.грн. строком до 28.11.2017р. відповідно до договору №1 від 27.11.2012р. Процентна ставка по договору - 10%.

На 01.01.2014р. субординований борг у сумі 40 млн.грн. входить до складу регулятивного капіталу (Примітки 17, 29).

Примітка 4.14. Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток являють собою суму поточних витрат з податку на прибуток та відстроченого податку на прибуток.

Поточні витрати на прибуток залежать від чистого прибутку, відображеного у Звіті про фінансові результати, тому що він виключає статті доходів або витрат, які оподатковуються або відносяться на валові витрати в інших роках, а також виключає статті, які ніколи не оподатковуються або не відносяться на валові витрати. Поточні витрати банку за податками розраховуються з використанням податкових ставок на дату балансу згідно Податкового кодексу України від 02.12.2010 р.

Згідно Податковому кодексу податкова різниця - це різниця, яка виникає між оцінкою і критеріями визнання доходів, витрат, активів, зобов'язань за положеннями (стандартами) фінансової звітності, та доходами і витратами, визначеними згідно з розділом III цього Кодексу. Тимчасова податкова різниця - податкова різниця, яка виникає у звітному періоді та анулюється в наступних звітних податкових періодах.

Податковий облік в банку відокремлений від фінансового обліку і ведеться згідно Податкового Кодексу України. У 2013 році ставка податку на прибуток становила 19 %, при розрахунках відстроченого податку враховувалась ставка 16%, яка діє у 2014р.

Витрати, які не включаються до суми валових витрат з метою розрахунку податкового прибутку, але визнаються в бухгалтерському обліку за рахунками 7 класу Плану рахунків банків України:

- ✓ витрати на спонсорство та доброчинність, що перевищують норматив 4%;
- ✓ витрати по формуванню страхового резерву по дебіторській заборгованості, резерв по позабалансовим зобов'язанням (крім гарантій);
- ✓ витрати на поліпшення власних основних засобів, що перевищують норматив 10%;
- ✓ витрати на штрафи, пені;
- ✓ витрати пов'язані з уцінкою основних засобів;
- ✓ 15% витрат від вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у офшорних нерезидентів;
- ✓ вартість послуг сплачених фізичним особам, що знаходяться на спрощеній системі оподаткування;
- ✓ інші витрати, не підтверджені первинними документами, які дають право віднести витрати на собівартість.

Доходи, які не підлягають обкладенню податком на прибуток, але визнаються в бухгалтерському обліку на рахунках 6 класу Плану рахунків банків України:

- ✓ дохід від реалізації основних фондів 2-ї та 3-ї групи;
- ✓ результати від торгівлі цінними паперами (ведеться окремий облік);
- ✓ доходи, які підлягають обкладенню податком на прибуток в звітному році, але не визначаються в бухгалтерському обліку на рахунках 6 класу,
- ✓ безоплатно отримані послуги.

Від строків погашення активів та нарахованих доходів за укладеними угодами, спеціальні резерви, за якими не включаються до суми валових витрат, а також від строків амортизації дисконтів за цінними паперами, залежить термін дії тимчасових різниць

(примітка 25).

Примітка 4.15. Статутний капітал та емісійний дохід

Статутний капітал оцінюється як сумарна вартість вкладів акціонерів з відрахуванням заборгованості акціонерів за внесками до статутного капіталу. Різниця між справедливою та номінальною вартістю внеску враховується у складі додатково внесеного капіталу. У разі збільшення статутного капіталу за рахунок внесків грошовими коштами або іншим майном, при оцінці внесків засновників існують наступні особливості:

- ✓ величина статутного капіталу, внесеного в іноземній валюті, перераховується у функціональну валюту за поточним курсом на дату надходження;
- ✓ інше майно, внесене засновниками в якості внеску до статутного капіталу, оцінюється та відображається в обліку за справедливою вартістю.

Емісійні різниці (емісійний дохід) - це перевищення суми коштів, отриманих від первинного випуску або продажу власних акцій (інших корпоративних прав), над їх номіналом або перевищення номіналу акцій (інших корпоративних прав) над вартістю їх викупу.

Примітка 4.16. Визнання доходів і витрат

Бухгалтерський облік доходів та витрат у банку ведеться відповідно до «Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України», затверджених Постановою Правління Національного банку України від 18 червня 2003 року №255 зі змінами і доповненнями, а також Міжнародними стандартами: МСБО 18 «Дохід», МСФЗ 23 «Витрати на позики» та МСБО 30 «Розкриття інформації у фінансових звітах банків та подібних фінансових установ» (Примітки 21, 22, 23, 24).

Доходи — це зростання економічних вигід протягом звітного періоду у вигляді надходження активів чи збільшення їх корисності або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу (причому таке збільшення не пов'язане з внесками засновників). Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, яке обумовлює приріст власного капіталу за умови, що величина доходу може бути достовірно оцінена.

Витрати — це зменшення економічних вигід протягом звітного періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (причому таке зменшення не пов'язане з виплатами засновникам). Витрати визнаються в обліку, коли існує ймовірність зменшення майбутніх економічних вигід, пов'язаних із зменшенням активів або зі збільшенням зобов'язань і це може бути достовірно визначено. Витрати визнаються з урахуванням принципу відповідності. Вони включаються до Звіту про прибутки і збитки у періоді, в якому був визнаний дохід, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Отримані доходи, які відносяться до майбутніх періодів, банк обліковує як відстрочені доходи. Здійснені витрати та платежі, що відносяться до майбутніх періодів,

банк відображає в обліку як відстрочені витрати.

Касовий метод обліку використовується для наступних випадках:

- ✓ під час отримання комісійної винагороди за окремими операціями, що обумовлені договорами;
- ✓ якщо не існує впевненості щодо погашення боржником заборгованості за нарахованими доходами (штрафи, пені, тощо);
- ✓ коли сплата або отримання процентів відбувається у звітний період і ці проценти відносяться до звітного періоду.

В решті випадків банк використовує метод нарахування.

За результатами операційної діяльності банку можуть виникати наступні доходи і витрати:

- ✓ процентні доходи і витрати;
- ✓ комісійні доходи і витрати;
- ✓ результат від торговельних операцій;
- ✓ загальні адміністративні витрати;
- ✓ інші операційні доходи і витрати;
- ✓ повернення списаних активів;
- ✓ податок на прибуток;
- ✓ відрахування в резерви;
- ✓ непередбачені доходи і витрати.

При використанні активів банку іншими сторонами доходи визнаються у вигляді процентів, роялті та дивідендів.

Процентні доходи та витрати нараховуються банком щоденно, за окремими фінансовими інструментами – у момент надання (отримання) послуги чи по настанню строку платежу, але не рідше одного разу на місяць. За угодами, що укладені банком в останні 1-3 дні місяця, нарахування процентів може здійснюватися в наступному місяці.

Дивіденди визнаються в момент прийняття рішення про їх виплату.

Умовою для визнання процентів і роялті виступає ймовірність отримання банком економічної вигоди, дивіденди визнаються за наявності достовірно оціненого доходу.

Комісійні доходи і витрати визначаються як операційні доходи і витрати за наданими або отриманими послугами, сума яких є фіксованою або ж обчислюється пропорційно сумі активу або зобов'язання.

Комісійні доходи і витрати включають: суми грошових коштів, що одержані або виплачені банком за розрахунково-касове обслуговування; за послуги кредитного характеру, а саме: видача й одержання гарантій і поручительств, відкриття кредитних ліній, акцептні операції; комісії, одержані і сплачені за операції з конвертації — обслуговування валютних рахунків, купівлі-продажу іноземної валюти, виконання трастових операцій і деякі інші. У залежності від мети та основи обліку комісії за наданими або отриманими послугами можна поділити на:

- ✓ комісії, що отримуються або сплачуються при наданні послуг, та відразу визнаються доходами або витратами;
- ✓ комісії, що отримуються або сплачуються після виконання певних дій, та визнаються як дохід або витрати після завершення певної операції;

- ✓ комісії, що виступають невід'ємною частиною доходу або витрат фінансового інструменту.

Комісії, отримані (сплачені) банком за зобов'язання з кредитування (резервування кредитної лінії) під час ініціювання або придбання кредиту, визнаються невід'ємною частиною доходу або витрат фінансового інструменту, в тому випадку якщо є вірогідність того, що кредитний договір буде укладено. У випадку закінчення строку наданого зобов'язання з кредитування без надання кредиту, на кінець строку зобов'язання комісії визнаються комісійними доходами або витратами.

Доходи та витрати, отримані або сплачені у зв'язку із придбанням або формуванням фінансового активу чи випуском фінансового зобов'язання (наприклад, комісійні за оцінку кредитоспроможності, оцінку чи облік гарантій або застави, врегулювання умов надання інструменту та обробку документів за угодою) є складовою частиною комісійних, які є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки.

Примітка 4.17. Переоцінка іноземної валюти

Всі активні та пасивні операції, що здійснюються Банком в іноземній валюті, відображаються в бухгалтерському обліку за номіналом (якщо інше не передбачено законодавством). В звіті про фінансовий стан (Баланс) всі валютні залишки за статтями активів та зобов'язань відображено в національній валюті за курсом Національного банку України, встановленим на останній робочій день звітного року.

Доходи та витрати, що виникають в результаті діяльності Банку, відображаються в національній валюті за офіційними курсами, встановленими Національним банком України на дату визнання - нарахування або отримання, в залежності від методу. Відповідним чином доходи та витрати відображаються у Звіті про фінансові результати.

Переоцінка валютних статей балансу здійснюється щоразу при зміні курсу національної валюти до іноземної.

Політика керівництва щодо мінімізації ризиків збитку внаслідок зміни курсу іноземних валют за звичайних умов діяльності Банку базується на щоденному управлінні валютною позицією Банку окремо за кожною валютою, що дозволяє завчасно приймати рішення щодо обмеження валютного ризику. Крім того, здійснюється постійний моніторинг і прогноз динаміки курсів на валютному ринку України та міжнародних валютних ринках, аналізується співставлення тенденцій руху курсів та їх можливого впливу на наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу Банку, що виникає через несприятливі коливання курсів іноземних валют. З метою внесення в поточну діяльність коректив, спрямованих на обмеження ймовірних і очікуваних втрат, проводиться вимірювання та контроль операцій в іноземній валюті, планується збалансованість доходів та витрат, що їх отримують/сплачують в іноземній валюті.

З метою мінімізації валютних ризиків внаслідок неповернення кредитів, що надані позичальникам в іноземній валюті, Банком здійснюється формування резервів у валюті наданих кредитів.

Для управління валютним ризиком щоденно здійснюються розрахунки та контроль нормативів валютної позиції, розмір яких не має перевищувати граничні межі значень, встановлених Національним банком України. При здійсненні операцій в іноземній валюті, що можуть вплинути на розмір валютної позиції, здійснюється їх поточне вимірювання та наслідки на дотримання лімітів відкритої довгої/короткої валютної позиції.

Примітка 4.18. Інформація за операційними сегментами

Сегмент визначається як компонент бізнесу Банку, який може бути виділений і який пов'язаний або з наданням продуктів та послуг (сегмент діяльності), або з наданням продуктів та послуг у конкретному економічному середовищі (географічний сегмент), в якому він наражається на ризики й одержує економічні вигоди, відмінні від ризиків і економічних вигод в інших сегментах (Примітка 27).

Операційний сегмент - відокремлювана частина діяльності Банку з надання певного виду (або групи) послуг, яка відрізняється від інших:

- ✓ видом послуг;
- ✓ способом отримання доходу;
- ✓ характером виробничого процесу;
- ✓ характерними для цієї діяльності ризиками;
- ✓ категорією клієнтів.

Банк подає окремо інформацію щодо операційного сегменту, який відповідає будь-якому з наступних кількісних порогів:

- ✓ його відображений у звітності дохід, включаючи як продажі зовнішнім клієнтам, так і міжсегментні продажі або трансфертні операції, становить 10% (або більше) сукупного (внутрішнього та зовнішнього доходу) всіх операційних сегментів;
- ✓ абсолютна величина відображеного в звітності прибутку або збитку становить 10% (або більше) більшої за абсолютною величиною суми: сукупного відображеного у звітності прибутку всіх операційних не збиткових сегментів або сукупного відображеного у звітності збитку всіх операційних збиткових сегментів;
- ✓ його активи становлять 10% (або більше) сукупних активів усіх операційних сегментів.

Операційні сегменти, які не відповідають жодному з кількісних порогів, можуть вважатися звітними та розкриватися окремо, якщо управлінський персонал вважає, що інформація про цей сегмент буде корисною користувачам фінансової звітності.

Географічні сегменти Банку показані у цій фінансовій звітності окремо виходячи з фактичного місця діяльності контрагента, тобто з урахуванням не юридичного, а економічного ризику.

Примітка 4.19. Ефект змін в обліковій політиці, облікових оцінках та виправлення суттєвих помилок

У минулому 2013 році основні принципи визнання активів і зобов'язань, а також методи їх оцінки не зазнали суттєвих змін.

За звітний та попередні періоди суттєвих помилок в бухгалтерському обліку банку виявлено не було.

У фінансовій звітності за 2012 рік Банк здійснив ретроспективно трансформацію звітності за 2010 та 2011 роки.

Примітка 4.20. Основні облікові оцінки та судження, що використовувалися під час застосування принципів облікової політики

У зв'язку з динамічним розвитком ринкових відносин, для яких не є характерним жорстка (суцільна) регламентація економічних та господарських процесів, виникла потреба в застосуванні професійного судження. Жодна регламентація, в тому числі та, що здійснюється у вигляді законодавчих актів і нормативних документів, не може передбачити та врахувати всю можливу різноманітність економічних відносин банківської та господарської діяльності. Також питання про професійне судження виникло у зв'язку з реформуванням бухгалтерського обліку, що здійснюється відповідно до Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів.

У міжнародній практиці бухгалтерського обліку поняття «професійне судження» є одним з основоположних принципів МСФЗ.

Професійне судження знімає певну невизначеність у системі бухгалтерського обліку, яка обумовлена наявністю альтернативних способів із обліку окремих об'єктів. Формуючи професійне судження, управлінський персонал враховує найостанніші рішення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які застосовують аналогічну концептуальну основу для розроблення стандартів, іншу професійну літературу з обліку та прийняту галузеву практику в тій мірі, в якій вони не суперечать зазначеним джерелам.

Професійне судження має організаційно-методичний характер, та якщо воно закріплено Положенням (наказом) про Облікову політику банку набуває характеру обов'язковості виконання.

Примітка 5. Перехід на нові та переглянуті стандарти

В процесі своєї діяльності ПАТ «А-БАНК» керується Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

З 2009 року Рада з МСФЗ опублікувала частину МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», який набуває чинності для річних звітних періодів з 1 січня 2015 року або пізніше цієї дати, поступово замінить МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». З прийняттям МСФЗ 9 облік фінансових активів і зобов'язань має стати більш впорядкованим, а процес підготовки звітності прозоріше і ясніше для користувачів.

Основні відмінності стандарту наступні:

- Всі пайові інструменти повинні оцінюватися за справедливою вартістю.

Інструменти капіталу, призначені для торгівлі, оцінюватимуться за справедливою вартістю, зміни якої відображаються у складі прибутку або збитку. Дивіденди повинні відображатися у складі прибутків або збитків, так як вони являють собою прибутковість інвестицій.

- Фінансові активи повинні класифікуватися за двома категоріями оцінки: оцінювані згодом за справедливою вартістю та оцінювані згодом за амортизованою вартістю. Вибір методу оцінки повинен бути зроблений при первісному визнанні. Класифікація залежить від бізнес-моделі управління фінансовими інструментами підприємства і від характеристик передбачених договором потоків грошових коштів по інструменту.

- Інструмент згодом оцінюється за амортизованою вартістю тільки у тому випадку, коли він є борговим інструментом, а також бізнес-модель підприємства орієнтована на утримання даного активу для цілей отримання контрактних грошових потоків, і одночасно контрактні грошові потоки по даному активу являють собою тільки виплати основної суми та відсотків (тобто фінансовий інструмент має тільки « базові характеристики кредиту"). Всі інші боргові інструменти повинні оцінюватися за справедливою вартістю, зміни якої відображаються у складі прибутку або збитку.

- Вимога до підприємства розкривати ефект змін власного кредитного ризику фінансових зобов'язань, які оцінюються за справедливою вартістю, зміни якої відображаються у складі прибутку або збитку чи у складі іншого сукупного доходу.

Прийняття МСФЗ 9 є обов'язковим з 1 січня 2015 року, дострокове застосування дозволяється. В даний час Банк вивчає наслідки прийняття цього стандарту, його вплив та строки прийняття стандарту Банком.

МСФЗ 13 «Оцінка за справедливою вартістю» (випущений у травні 2011 року і набирає чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2013 або пізніше), спрямований на поліпшення порівнянності та підвищення якості розкриття інформації про справедливую вартість, тому що вимагає застосування єдиного для МСФЗ визначення справедливої вартості вимог щодо розкриття інформації та джерел оцінки справедливої вартості.

Очікується, що дані нові стандарти істотно не вплинуть на фінансову звітність Банку.

Примітка 28. Управління фінансовими ризиками

Управління ризиками – моніторинг і контроль рівня і концентрації ризиків, що виникають у зв'язку з діяльністю Банку. Основні категорії ризику, що властиві бізнесу Банку:

- ✓ кредитний ризик,
- ✓ ринковий ризик,
- ✓ географічний ризик,
- ✓ ризик ліквідності,
- ✓ операційний ризик,
- ✓ юридичний ризик.

Політика Банку в області управління ризиками дозволяє виявляти та аналізувати всі типи ризиків, встановлювати прийнятні ліміти і проводити відповідний моніторинг на постійній основі, спираючись на передові адміністративні і інформаційні системи.

Банк здійснює управління ризиками, спираючись на принципи безперервності, передбачливості і хеджування. Методи і системи управління ризиками, що використовуються Банком, постійно модифікуються, відображаючи зміни умов ринку і продуктів.

Органи управління ризиками

Політика управління ризиками, моніторинг і контроль здійснюються Кредитним Комітетом та Комітетом з управління активами та пасивами під спостереженням Наглядової Ради, як найвищого наглядового органу Банку.

При цьому використовують наступні механізми:

- ✓ щотижневі розрахунки рівня кредитних ризиків в розрізі співробітників, бізнесів, продуктів, кредитних програм, точок продажів, регіонів;
- ✓ скорингові моделі у процесах прийняття рішень, відпрацювання проблемної заборгованості з картковим, споживчим кредитуванням та кредитуванням малого та середнього бізнесу;
- ✓ централізоване блокування операцій співробітників і точок продажів на основі перевищення заданого прийняттого рівня ризику;
- ✓ Оцінка рівня кредитних втрат портфелів роздрібних продуктів на основі метода Roll Rates (визначення ймовірності переходу з одного терміну прострочення в наступний) в розрізі продуктів;

- ✓ централізована передача активів у виробництво колекторних агентств;
- ✓ формування правил і алгоритмів для розпізнавання і превентивного виявлення шахрайських операцій на основі аналізу часових рядів баз даних (активності операцій в розрізі точки продажів і співробітників, пікового аналізу по авторизації кредитних карт, аналіз відхилень);
- ✓ аналіз сегментів клієнтської бази, в яких поля даних заповнені неправильно, не заповнені, є вірогідність умисного невірною заповнення, а також виявлення додаткових взаємозв'язків, що описують підозрілі операції.

До складу **Кредитного Комітету** входять:

- ✓ Голова Комітету – Голова Правління Банку,
- ✓ Відповідальний секретар Комітету – керівник Напрямку «Кредитні картки» та операцій с цінними паперами,
- ✓ Члени Комітету – головний бухгалтер, Заступник Голови Правління-керівник Малеого та середнього бізнесу, Заступник Голови Правління- керівник роздрібногo бізнесу, Заступник Голови Правління- керівник напрямку кредитних менеджерів та корпоративних продаж, Заступник Голови Правління- керівник напрямку «Кредитні карти та операції з цінними паперами», керівник Департаменту моніторингу проблемних активів, керівник Напрямку кредитних менеджерів та корпоративних продаж, керівник Напрямку «Служба Безпеки», керівник Департаменту захисту економічних інтересів А-Банку,
- ✓ Секретар Комітету (без права голосу).

Відповідно до Положення про Кредитний Комітет рішення Кредитного Комітету є правомочними, якщо в роботі засідання бере участь не меншого 2/3 складу, і за нього проголосували більшість присутніх членів Комітету. У разі рівності голосів думка Голови Комітету є вирішальною. У випадку, якщо за рішення проголосували більшість членів комітету, але Голова не згоден з ним, Голова має право накладити вето на ухвалене рішення.

Основні завдання і питання, що розглядаються на Кредитному Комітеті:

- Розробка кредитної політики
 - Затвердження понадлімітних кредитних операцій
 - Моніторинг ефективності кредитної діяльності і якості кредитного портфеля Банку
 - Розгляд великих кредитних проектів
 - Визначення цінової політики Банку на основі моніторингу відсоткових ставок в різних валютах основних банків-конкурентів і ситуації на ринку.
- Засідання Кредитного Комітету проводяться один раз на тиждень.

До складу **Комітету з управління активами та пасивами** входять:

- ✓ Голова Комітету – Голова Правління Банку,
- ✓ Члени Комітету – керівник напрямку «Фінанси та ризики», головний бухгалтер, Заступник Голови Правління-керівник Малого та середнього бізнесу, Заступник Голови Правління- керівник роздрібного бізнесу, керівник Напрямку «Кредитні картки та операції з цінними паперами»,
- ✓ Секретар Комітету (без права голосу).

Відповідно до Положення про Комітет з управління активами та пасивами рішення Комітету є правомочними, якщо в роботі засідання бере участь не меншого 2/3 складу, і за нього проголосували більшість присутніх членів Комітету. Усі члени Комітету (у тому числі Голова Комітету та особа, що її замінює) при голосуванні мають рівні права.

Основні завдання і питання, що розглядаються на Комітеті з управління активами та пасивами:

- ✓ Управління ліквідністю
- ✓ Управління процентним ризиком
- ✓ Управління ринковим ризиком
- ✓ Управління структурою балансу Банку
- ✓ Організація розробки й реалізації внутрішніх методологічних документів, що регулюють порядок управління активами й пасивами в Банку
- ✓ Координація заходів щодо впровадження нових бізнес-проектів і фінансових інструментів.

Планові стандартні Засідання Комітету з управління активами та пасивами проводяться один раз на місяць.

Основні ризики

У звітному році Банк приділяв значну увагу управлінню ризиками, формуванню адекватних провізій на покриття ризиків. При цьому Банк поділяє ризики на наступні види:

- ✓ Ризик в розрізі позичальника або індивідуальний ризик (корпоративний клієнт, банк-контрагент, приватна особа і т.д.).
- ✓ Ризик концентрації (галузевої, регіональний і т.д.).
- ✓ Портфельний ризик.

Банк використовує різні методи захисту від численних ризиків. Серед них можна виділити управління якістю та диверсифікацію.

Управлінням якістю – здатність керівників і співробітників Банку вирішувати виникаючі проблеми до того, як вони стануть серйозними ускладненням для Банку.

Диверсифікація – розподіл кредитів і депозитів Банку між широким колом клієнтів, різні галузі промисловості з різноманітними джерелами прибутку, залучення клієнтів з різних географічних районів. Такі форми диверсифікації найбільш ефективно зменшують банківський ризик, коли прибутки від різних груп клієнтів, змінюються у часі в різних напрямках. У цьому випадку зменшення прибутків, що поступають від однієї групи клієнтів, компенсується збільшенням прибутків від іншої групи.

Основна сутність управління ризиками полягає в аналізі фінансового становища Банку та його підрозділів, оцінці ризиків здійснення конкретних операцій Банку і розробка найбільш оптимальних рішень з точки зору мінімізації можливих втрат при їх проведенні.

Основними принципами управління ризиками є виваженість, обережність, участь, безперервність, хеджування.

Основними принципами управління ризиками є:

- ✓ лімітування – обмеження фінансових потоків, спрямованих у зовнішнє середовище (прикладом може бути встановлення лімітів повноважень при прийнятті рішень про здійснення операцій, лімітування величини позики, що видається одному позичальнику і т.д.);
- ✓ прийняття забезпечення – зниження суми можливого збитку шляхом покриття ризиків ліквідним забезпеченням;
- ✓ диверсифікація ризику – розподіл фінансових потоків з метою забезпечення загальної стійкості Банку до ризиків. Такі форми диверсифікації найбільш ефективно зменшують банківський ризик, коли прибутки, які надходять від різних груп клієнтів, змінюються у часі в різних напрямках. У цьому випадку зменшення прибутків, що поступають від однієї групи клієнтів, компенсується збільшенням прибутків від іншої групи;
- ✓ створення резервів – передбачає формування резервів для покриття можливих збитків в майбутньому;
- ✓ отримання додаткової інформації – найбільш ефективний спосіб зниження ризику, оскільки більшість помилкових рішень пов'язана з недостатністю інформації. Чим більше інформації, тим менший ризик.

Управління кредитним ризиком

Кредитний ризик – ризик неповернення або повернення не в термін наданого кредиту та нарахованих процентів.

Управління здійснюється шляхом прийняття управлінських рішень, спрямованих на досягнення мети отримання максимально можливих прибутків при мінімальному ризику збитків на основі проведення кількісного та якісного аналізу кредитного портфеля кожного бізнесу.

Основними способами управління кредитним ризиком, якими користувався Банк у звітному році, були:

- **Резервування.** Формування резерву на покриття можливих збитків за кредитами проводилось у відповідності з вимогами Постанови Правління НБУ від 25.01.2012 р. №23 із змінами та доповненнями.

- **Лімітування.** Для обмеження ризиків, що приймаються Банком, при проведенні активних операцій в Банку діє система лімітування. Ліміти повноважень встановлюються індивідуально відповідно до ієрархії системи. Повноваження встановлюються конкретному співробітнику і є іменними.

Ліміт повноважень Голови правління Банку є максимальним і залежить від програми кредитування, всі заступники мають ліміти. По роздрібних кредитах, що надаються в точках продажів, операції авторизуються на рівні кредитного центру ГО.

- **Диверсифікація.** Рівень можливих і реальних втрат від неповернених кредитів може бути успішно зменшений за рахунок залучення великої кількості незалежних один від одного позичальників на різних умовах платності, строковості, галузевих ознак, циклічності обороту і т.д. Збалансований таким чином кредитний портфель є диверсифікованим. Географічна диверсифікація досягається за рахунок лімітування операцій в розрізі областей України.

Стратегія Банку була направлена на кредитування фізичних осіб, оскільки з ними пов'язаний менший кредитний ризик в порівнянні з кредитуванням великих корпоративних клієнтів.

- **Прийняття забезпечення.** Цей спосіб дозволяє забезпечити покриття можливих втрат при неповерненні тіла кредиту і процентів за ним, тому забезпечення повинно відповідати низці вимог, основними з яких є: ліквідність, законність, можливість довгострокового зберігання. Банк проводить обачну заставну політику, засновану на ретельній перевірці і оцінці вартості забезпечення. Гарантувати достатність пропонованого забезпечення для покриття того або іншого конкретного кредиту у разі погіршення якості такого кредиту в плані його вартості – це мета забезпечення. З тим, щоб звести до мінімуму кредитний ризик значна частина кредитного портфеля складається з короткострокових схем кредитування. Кредитні продукти, за винятком крайніх рідкісних ситуацій, видаються тільки тим клієнтам, які мають рахунки в Банку.

Управління ризиком ліквідності

Банк має Політику управління ліквідністю. В даному документі викладені основні цілі, напрямки, принципи, розподіл повноважень управління ризиком ліквідності в банку.

Основним органом, який несе відповідальність за управління ризиком ліквідності є Комітет з управління активами та пасивами. Комітет розглядає питання розвитку ресурсної бази Банку в залежності від факторів ринку, потреб розвитку бізнесу.

Аналітичні огляди стану ліквідності та розрахунки здійснює Департамент “Фінанси та ризику”. Звіти надаються керівництву банку за відповідними запитами, вони також

можуть бути предметом обговорення та прийняття рішень з питань управління ліквідністю на засіданнях Комітету з управління активами та пасивами.

Управління ризиком ліквідності у Банку здійснюється по наступних основних напрямках:

- ✓ управління і контроль за дотриманням нормативних вимог НБУ за показниками миттєвої (Н4), поточної (Н5), короткострокової (Н6) ліквідності здійснюється на підставі Інструкції НБУ "Про порядок регулювання діяльності банків в Україні" (Постанова № 368 від 28.08.2001 р. з урахуванням змін);
- ✓ розрахунок активів та пасивів по строкам до погашення, визначення розміру надлишків/нестач ліквідності на окремих інтервалах часу здійснюється на підставі внутрішньої Процедури розрахунку, управління та контролю ліквідності банку;
- ✓ управління і контроль за дотриманням норми обов'язкового резерву на кореспондентському рахунку в НБУ здійснюється на підставі Постанови НБУ № 91 від 16.03.2006р. «Про затвердження Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України та філій іноземних банків в Україні» та Постанови НБУ № 248 від 19.06.2012р. «Про деякі питання регулювання грошово-кредитного ринку»;
- ✓ аналіз ресурсної бази банку — розрахунок ступені стабільності джерел ліквідності.

Для оцінки ризику ліквідності проводиться розрахунок декількох основних показників абсолютного і відносного характеру:

"Чистий розрив" - різниця між активами і пасивами за відповідним строком; відображає миттєвий розрив по строку;

"Сукупний розрив" - різниця між активами і пасивами наростаючим підсумком по заданих строках; дає представлення про надлишок або нестачу коштів по різних строках у майбутньому, відображає вплив накопиченого ризику за попередні періоди (або його відсутність);

"Сукупний розрив у відносній величині" - співвідношення потоків активів і пасивів, розрахованих наростаючим підсумком;

"Сукупний розрив/Загальний обсяг активів" - відображає співвідношення розміру на покриття пасивів активами відповідного строку погашення до загального обсягу активів.

Розрахунок і контроль відповідності показників розриву ліквідності встановленим в залежності від виду валюти та строку погашення припустимим значенням (наведеним нижче) проводиться щодня.

Строк Валюта	до 14 днів	Від 14 днів до 1 місяця	Від 1 місяця до 2 місяців	Від 2 місяців до 3 місяців	Від 3 місяців до 6 місяців	Від 6 місяців до 9 місяців	Від 9 місяців до 12 місяців
Гривнев ий екв.	-12%	-7%	12%	-15%	-15%	-15%	-20%
UAH, USD, RUR, EUR	-15%	-10%	15%	-15%	-15%	-15%	-25%

Управління ринковим ризиком

Ринковий ризик – ризик втрат за балансовими та позабалансовими позиціями, які пов'язані з коливанням ринкових цін і котирувань.

Групу ризиків, визначених як ринкові ризики, банк класифікує таким чином: процентний і валютний ризики.

Процентний ризик – небезпека того, що зменшиться ринкова вартість капіталу внаслідок зміни процентних ставок на ринку. Цей ризик стосується як прибутків банку, так і економічної вартості його активів, зобов'язань і позабалансових інструментів.

Головним органом, що забезпечує реалізацію процентної політики банку, є Комітет з управління активами та пасивами.

В обов'язки Комітету за даним напрямком входить:

- ✓ моніторинг та затвердження процентних ставок за активами та пасивами Банку. Моніторинг здійснюється у розрізі бізнесових напрямків Банку, продуктових рядів та видів валют;
- ✓ актуалізація процентних ставок фіксується протоколом Комітету з управління активами та пасивами.

У випадках впровадження нових банківських продуктів або при значному коливанні процентних ставок на ринку (20-25%) доведення нових ставок до підрозділів Банку може здійснюватися відповідними наказами.

Зміна процентних ставок може здійснюватися у випадку:

- ✓ значних коливань ставок на ринку;
- ✓ зміни облікової ставки НБУ;
- ✓ в залежності від стану ресурсної позиції Банку;
- ✓ регламентації ставок НБУ.

При оцінці процентного ризику в якості допоміжного інструменту Банком використовується метод і модель „ГЕПу” (розриву), як спрощений індикатор процентного ризику. Відповідні розрахунки здійснює Департамент “Фінанси та ризику” та щомісяця доводить їх до відома Комітету з управління активами та пасивами.

Банк намагається звести значення розриву (ГЕПу) до мінімуму, щоб нейтралізувати вплив зміни процентних ставок на свою доходність. Однак, він розуміє, що повністю нейтралізувати процентний ризик неможливо.

Необхідно зазначити, що фінансовий ринок України ще не є в достатній мірі стабільним. Тому менеджмент Банку вбачає завдання управління процентним ризиком у мінімізації ризику в межах підтримання та збереження Банком ліквідності, оскільки це значний фактор для роботи на українському фінансовому ринку.

Валютний ризик – імовірність того, що зміна курсів іноземних валют призведе до появи збитків внаслідок зміни ринкової вартості активів або пасивів. Банки, виходячи на валютний ринок, котують ставки своїх клієнтів, при цьому займаючи відкриті валютні позиції у різних валютах.

Валютні ризики, пов'язані з відкритими позиціями, особливо гостро зростають в періоди серйозних коливань обмінних курсів. Основною рисою ризикових випадків, які відносяться до ринкового ризику, є та, що подібні випадки настають внаслідок несприятливої зміни загально ринкової ситуації. При настанні подібної ситуації вартість активів має тенденцію до зниження протягом короткострокового періоду, що викликає розрив ліквідності. Найбільш первинним при цьому є ризик зміни відсоткових ставок, що веде до зниження вартості деяких фінансових активів, або зміни кон'юнктури валютного ринку.

Управління валютним ризиком.

Відкриття позицій і розрахунок лімітів відкритої валютної позиції Банк здійснює в межах виконання вимог Постанови Правління НБУ №290 від 12.08.2005р. (зі змінами). На поточний момент Банк дотримується встановлених норм:

- ✓ ліміт загальної довгої відкритої валютної позиції не більше 5% регулятивного капіталу;
- ✓ ліміт загальної короткої відкритої валютної позиції – не більше 10% регулятивного капіталу.

Управління валютним ризиком здійснюється шляхом лімітування відкритої валютної позиції.

Управління операційним ризиком

Операційний ризик – ризик фінансових втрат, пов'язаних з управлінськими помилками, шахрайством, неефективністю наданих послуг, неможливістю своєчасного

вживання Банком заходів по усуненню загроз інтересам Банку, зокрема, з боку його співробітників, що зловживають своїми повноваженнями або тих, хто веде свою діяльність з порушенням етичних норм і не виправдано високими ризиками, які призводять до послаблення позицій Банку на ринку.

Операційний ризик Банк класифікує як:

- ✓ ризик збитку, який виникає через різноманітні людські помилки або збої технічного обладнання;
- ✓ технологічний ризик;
- ✓ ризик збитку, який виникає через непередбачені платежі;
- ✓ адміністративний або правовий ризик.

На основі класифікатора і підходів до кількісної оцінки була розроблена карта операційних ризиків Банку. Цей вид ризику неухильно зростає разом із операціями роздрібною і картковим кредитуванням

У помірній зоні операційних ризиків знаходиться ризик помилок касових співробітників при проведенні касових операцій. До значущих операційних ризиків 3-х осіб можна віднести ризик пошкодження майна в результаті вандалських дій 3-х осіб.

Однією з найважливіших цілей управління банківськими ризиками є запобігання одноразовим значним по величині збиткам, котрі можуть мати наднегативні для Банку наслідки.

Управління капіталом.

Управління капіталом банку спрямовано на досягнення наступних цілей:

- ✓ дотримання вимог щодо капіталу, встановлених НБУ;
- ✓ забезпечення спроможності банку функціонувати у якості безперервно діючого підприємства;
- ✓ підтримання рівня капіталу, необхідного для дотримання нормативів капіталу на рівні не нижче нормативного згідно з вимогами НБУ.

Банк працює в межах дотримання норм за показниками капіталу, а саме мінімального розміру регулятивного капіталу, адекватності регулятивного капіталу, співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів, у відповідності з Інструкцією про порядок регулювання діяльності банків в Україні, що затверджена Постановою Правління Національного банку України №368 від 28.08.2001р.

Протягом року існуючий обсяг капіталу дозволяв банку виконувати всі нормативні вимоги НБУ щодо ризиків і достатності капіталу.

Проведення і нарощування активних операцій банку здійснюється в рамках підтримки нормативного рівня показника адекватності; проведення роботи з контролю і керування ризиковими активами.

Найменування рядка	Звітний період		Попередній період	
	Показники банку	Нормативні показники для ощадного банку	Показники банку	Нормативні показники для універсального банку
Регулятивний капітал банку (тис.грн.)	226 723	120 000	213 873	120 000
Достатність (адекватність) регулятивного капіталу (%)	13,48%	не менше 10%	14,96%	не менше 10%
Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	9,73%	не менше 9%	9,43%	не менше 9%
Поточна ліквідність (%)	226,32%	не менше 40%	222,07%	не менше 40%
Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	17,64%	не більше 20%	18,70%	не більше 25%
Великі кредитні ризики (%)	131,34%	не більше 800%	99,94%	не більше 800%
Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	0,03%	не більше 2%	0,02%	не більше 5%
Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	0,10%	не більше 10%	0,06%	не більше 30%